

פרשת בחוקותי

תשפ"ב

גליון ע'

"וְנָתַתִּי מִשְׁפָּנִי בְּתוֹכְכֶם - וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם" - א' גיוועלדיגע זכיה

כל כך בין חבריו החדשים ויצרו השולט עליו, ניסה להפגין כביכול הדבר לא משפיע עליו."

ביום חמישי בלילה, קצת לפני חצות ליל, קרס האב ונרדם על המדרכה. הפעם אפילו לא הספיק להניח את הכר, השעות הארוכות בהן הוא עמד בשמש, נוקש ומבקש, בוכה ומתחנן, עשו את שלחן. הוא נרדם כפי שהוא על המדרכה, עד ש... סמוך לשעה 3:00 לפנות בוקר, התעורר באחת. מגע יד נגע בו, מגע אותו מזמן לא חש. היה זה בנו. 'אבא, בוא, הולכים הביתה...' אמר הבן, והאב התעורר לשהור חדש בחייו."

בדרכם הביתה, ברוב הדרך השתררה שתיקה. הם ישבו והביטו זה בזה, עיניהם דומעות כל העת. לפתע, כשהגיעו קרוב מאוד הביתה, אמר הבן לאביו: 'לא הייתי חוזר, באמת שלא. אבל ראיתי כמה לילות אתה ישן ברחוב, לא יכולתי לעמוד בזה...'

כולנו חווים את החוויה המטלטלת הזו. גם לנו יש אבא, אבא גדול וטוב שבשמים, אבא שדואג ונותן לנו הכל. כבר כמעט 2000 שנה שהוא מחוץ לביתו, ויושב בטול בית, ללא קורת גג, ברחובות הערים והשכונות, ומבקש ושואף ומצפה ששבו אליו. שוב ושוב הוא מייחל שבנין את המסר, שנתעורר לחזור לחיקו, שנתגעגע אליו כפי שהוא מתגעגע אליו.

כמה אנו יכולים לראות את אבא ברחובה של עיר, פונה ומבקש שנתייחס אליו, שנחדש את הקשר אתו? כמה אנו מסוגלים לראות את רחמיו נכמרים אליו, והוא עומד מחוץ לביתו ומתחנן שנשוב אליו, שנתאחד שוב באהבת אב אוהב לבניו אוהבי? כמה אנו יכולים לראות לב של אבא, שכל

א' גיט הארץ
מאגזין חסידי
המגזין שליט"א

תכתוב שיש בורא עולם!!!

בשבוע עשבר פגשתי את מזכה הרבים איש האמונה
הרה"ג ר' משה טולידאנו - מח"ס האמנות כי אדבר,
האמנותי ואדברה, האמנותי ואברכה ועוד...
הרב טולידאנו שמח מאד לשמוע על הוצאת הספר
"מי באר - על פרשות השבוע" בקרוב, ונתן תרומה
מכובדת למימון הוצאת הספר המרובות.
שאלתי את הרב טולידאנו, האם לרשום משהו בתור
הנצחה?
אמר לי ר' משה: כן!
מה לרשום?
תרשום שיש בורא עולם!!!!!! - - -
במאמר המוסגר: בלי ש"ק נח תשע"ח שבת הגה"צ
ר' אלימלך בידרמן שליט"א בעיה"ק רכסים - ונשא
מדיברות קודשו [בבית הכנסת 'בית יצחק], הרה"צ שליט"א
דיבר על ענייני בטחון הנלמדים משבת קודש, וזה
הזמן להתעורר באמונה וכמו שכתב המשנ"ב [בהקדמה
חלק ג] שעניין שבת מורה על חידוש העולם וכו'...
[חלק מהדברים הורפסו בספר 'מירות שבת - עלי באר] ולפתע
שאל הרה"ג ר' משה טולידאנו הנ"ל את הגה"צ -
"להיות בעל אמונה זה טוב מאד, אבל איך מגיעים
לאמונה?" ענה לו הרה"צ: 'האמנותי - כי אדבר', על ידי
דיבורי אמונה בתמידות, זה משפיע על עומק נפש
האדם והאדם נהפך לבעל אמונה.
כל הנוכחים פרצו בצחוק... והרה"ג ר' אהרן בייפוס
שליט"א הסביר את הצחוק לר' מיילך - שהשואל הינו
הרה"ג ר' משה טולידאנו שליט"א מח"ס הספר
המפורסם 'האמנותי כי אדבר', בענייני אמונה. והיה זה
ממש דבר ה' בפיו שהרה"צ ענה לו תשובה את שם
הספר שהוא זכה להוציא... [לדוגמא: יכול היה להגיד לו 'על
ידיבורי אמונה...]

הוא מגיע אל הכתובת המדוייקת, נוקש בדלת, וכשזו נפתחת - אין לו פנאי להיחיד ממראה הדיירה, שכן פרצופו של בנו מצייץ אליו מאחד החדרים. על אתר החלו עיני האב זולגות דמעות, אולם הבן עשה עצמו כלא שם לב, ולמרבית הצער ברח אל פנים החדר וחמק מהמפגש הישיר!

האב הבין כי זה לא פשוט. הילד נעול במלתעות היצר, מסרב לשתף פעולה. אולם האב היה נחוש, הגעגוע לבנו יקירו צרב את לבו כמכות אש. הוא יצא מהבנין, והתמקם על המדרכה - מתחת חלון החדר ממנו הציצו פניו של בנו. וכך, מרוחבה של עיר, החל לזעוק: 'מוישי, תפתח את התרים...'

כשכוונתו לתרים החלון וגם לתרים הלב. אולם קולו היה כקול קורא במדבר. שעה ארוכה של זעקות לא הניבה כל תגובה. רק לאחר כמה שעות, כנראה משהו ברחמי הבן גאה, והתרים נפתחו כדי חרך צר, דרכו שמע האב את קולו של בנו: 'אבא, קשה לי עם זה, עזוב אותי, תבין, היה לי קשה, והחלטתי לבחור בדרך אחרת. אני מבקש ממך לוותר עליי...' - אמר הבן, כשכל מילה שלו משפדת את לבו של אבא...

אולם האב החליט לא לוותר. כשהלילה ירד נאלץ להפסיק את קריאותיו. אולם לא נע ולא זע ממיקומו מתחת החלון. לאחר חצות ליל, שלח הבן את אחד מחבריו החדשים לבקש מאבא לעזוב את המקום. האב הבין כי בנו לכוד היטב בכבלי היצר, מתקשה להיגמל מהם. אבל הוא היה עוד יותר נחוש... בשעה אחת אחר חצות ליל, הוציא האב מצרורו כר קטן, ונשכב על פססל ברחוב. כן. הוא הלך לישון מתחת חלונו של הבן, ממתין לטוב ומצפה לישוועה. הבן כבר חשב שהאב התייאש ממנו, עד שהציק מחלונו והתהלך לו לחדרתו לו אביו שוכב וישן ברחובה של עיר תחת חלונו, ממתין לו בצפייה...

מעשה זה התרחש ביום שני בערב. כל אותו לילה לן האב תחת החלון, ובבוקר שלאחריו שב האב ונקש בתרים, שלא נפתחו ולו לרגע. האב עומד בשמש הקופחת, לוגם מדי פעם מעט שתייה, וממשיך לדבר על לבו של בנו מבעד לתרים הסגור. בלילה הבא שוב ישן האב תחת החלון, והתקיש על נפש הבן... כך גם ביום רביעי, ואף ביום חמישי. האב ממתין ברציפות תחת חלונו של בנו, מתחנן לעורר את געגועיו. הבן, שהיה שובי

הסיפור הבא הוא אמיתי לחלוטין, וסופר בקונוונשן של 'דרשו' שנערך באנגליה, ע"י הגאון רבי יוסף וינברג שליט"א - רב דק"ק 'תפארת ישראל' בגולדרס גרין, כפי ששמעו מבעל המעשה בעצמו. ומובא בספר הנפלא "פניני פרשת השבוע" - הוא מותחיל בירושלים, בבית חם ונעים בו מתגוררת משפחה חשובה ונכבדה - 12 הילדים והוריהם.

כל הילדים עלו ונתעלו, איש איש כדרגתו. עדינות וחוץ יהודי היו נסוכים על פניהם, והם עשו חיל בלימודיהם. אולם, ביום מן הימים, התברר כי יצר הרע הצליח לתקוע יתד גם בבית הזה, וכשב את לבו של אחד הבנים הגדולים, כבן 19. הבחור, שעד תקופה קצרה קודם לכן היה בחור שהכל דיברו בשבחו, עזב את המוסד הלימודי בו למד, והחל לחצוב לו בורות נשברים...

ההורים ראו את הילד בצר לו, כיצד ארס היצר מפעפע בלבבו ומחריב את נפשו היהודית העדינה. הם ניסו לתמוך בו ולבוא לקראתו, השתדלו להקל מעליו, ניסו לקרב אותו בכל מחיר. אולם מצבו של הנער הלך והידרדר, עד שאפילו מראהו החיצוני השתנה מן הקצה אל הקצה. למרות הבושה הוריו לא דחו אותו, ניסו בכל זאת לקרב אותו ולדבר על לבו, אולם דבר לא הועיל - עם כל יום שחולף הולך הילד ומתרחק, ממורשת וממסורת משפחתו, מכל מה שחונן וגודל עליו...

ויהי באחד הימים, אין ויהי אלא לשון צער. בשעת ערב שמעו ההורים רחש חשוד מכיוון חדרו של הנער, ואחך כך יצא ממנו הנער, גורר בעקבותיו מזוודה קטנה. הוריו נעמדו מולו ודיברו אל לבו בדמעות, התחננו אליו שלא יעשה את הצעד הזה. אבל הנער, מבחינתו הגדיה נגזרה. הוא פנה לכיוון הדלת ויצא ממנה בטריקת דלת. כשהוא מפטיר 'שלום ולא להתראות...' ההורים ההמומים לא ידעו את נפשם. הם רדפו אחריו החוצה. אולם הנער פשוט ברח ונעלם. הם שבו הביתה שבורים ורצוצים, מזועזעים וזכוכים. הקשר עם בנם נותק באחת. הוא החליף את מספר הטלפון שלו, עבר לגור בעיר אחרת, ואינו מעוניין בכל קשר איתם.

כמה שבועות של התאוששות, ולאחריהם ניסו ההורים לגבש דרכי פעולה. הם הכירו כמה מחבריו של בנם, ניסו לדלות מידע באמצעותם - אולם הללו סירבו לשתף פעולה. הם קיוו כי ביום מן הימים הוא יתגעגע אליהם, והתייעצו עם מומחים כיצד לפעול לכך. אולם כל מאמציהם והשתדלויותיהם עלו בתוהו, הנער ניתק כל קשר ודחה כל מאמץ לחדשו.

ההורים לא הרימו ידיים. בדרך לא דרך השיגו את מספר הטלפון העדכני של בנם. ולאחר שדחה את השיחות. החליטו לפעול בדרך יצירתית. באופן מתוחכם הצליחו להשיג מחברת הסלולר את האיקון של מקומו הנוכחי של בנם בשעות הערב. וכך גילו לחדרתם כי הוא מתגורר בדירה בשולי רחוב אבן גבירול שבתל אביב! האב לא חושב פעמיים, אורז צרור קטן ויוצא לתל אביב.

ר' אמונת של הלבנה הרב הוד מטיאם

d0548432274@gmail.com

בובה שהתפרקה אם מותר לחברה בחורה

הנה נתבאר בגיליון הקודם שלדעת כמה מגדולי ההוראה לכתחילה יש להחמיר שלא להשהות בביתו בבות משחק של ילדים העשויות כתבנית אדם בולטת מבלי לפגום את צורתם, אולם רבים נוהגים להקל להשהות הבבות בביתם מבלי לפגוםם ויש להם על מה שיסמכו. אכן יש מקום לעורר שאף מי שנוהג להקל להשהות הבבות בביתו מבלי לפגוםם, מכל מקום אם התפרקה הבובה [כגון שנעקרה היד או הרגל ממקום חיבורה] ראוי לזהר מלחבר הבובה בחזרה [אם לא פגם צורתה] מפני שעל ידי החזרת האברים למקומם גומר הוא בזה צורת אדם, ויש בפעולה זו שאלה של איסור דאורייתא שנמצא שעושה צורת אדם בידיים ואפשר שעובר משום 'לא תעשון אתי' [ענין ש"ת שבט הלוי ח"ד סי' קל"ד, ובקונטרס בעניין עשיית הצורות שבתוך הספר חוט שני על פסח, ועיין גם מה שכתב בזה הגר"י טשנר שליט"א בספרו שערי תורת הבית ח"ב שער ו' ס"ק ה.].

שיאיתו היא לשוב ולחדש את אהבתו אלנו כקדם! הקב"ה מתחנן אלנו בפרשתנו, טיעור קינדעלער (ילדי היקרים) בבקשה - בחוקותי תלכו, ואז... "ונתתי משפתי בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם. והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם"... ודברים נוראיים כתב ברשי: "והתהלכתי בתוככם - אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני."

הקב"ה מבקש: לרדי היקרים, תתנהגו יפה כדי שנוכל לחיות ביחד... ואפילו לאחר שעם ישראל חוטא, מה עושה הקב"ה? מנתק קשר? חס ושלום! "קול דודי דופק פתחי לי אהתי רעיתי ונתי פתחי שראשי נמלא טל קצוותי רסיסי לילך" (שיר השירים ה), וכן בפרשתנו "אף גם זאת הפיתום בארץ אביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר פריתי אתם פי אני ה' אלהיכם..." אבא נשאר אבא, ודברים נוראיים כתב לנו הייליג ר'...

כל פעולה ומעשה טוב מקרבים את "ונתתי משכני בתוכם", "והתהלכתי בתוכם" - ולא הכוונה רק למצב שחור לבן - או שיש בית המקדש או שאין. כל יהודי יש אצלו דרגות של השראת השכינה, וככל שנתאמץ ונתורמם, בכל מצב ובכל דרגה, יהיה אצלנו יותר השראת השכינה, ופחות צער וכאב לאבינו שבשמים. אז בבקשה, "קול דודי דופק פתחי לי" - הקב"ה מחכה לנו מעבר לדלת, ואם לב האבן של הבן הפוקר מ'תל אביב' נשבר, קל וחומר שאנחנו נתאמץ לפתוח לקב"ה, להגיע לכמה שיותר 'ונתתי משכני בתוכם'.

הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א, ממליץ לקבל קבלה קטנה, שהיא תהיה ה'כלי קיבול' לקבל את החיזוק והתועלת מכל מאורע או חג, נתאמץ כולנו לקבל משהו קטן, בשביל להגביר את השראת השכינה - ונזכה בקרוב ל"ונתתי משכני" השלם של בנין בית המקדש.

מה למעשה?
אנחנו קוראים את זה, ואומרים לעצמינו, מה הקשר אלינו? לנו הקב"ה מחכה? אנחנו בסדר!
או שאנחנו מיואשים ממצינו לגמרי, ולא מרגישים שיש סיכוי להגיע לדרגה של "ונתתי משכני בתוכם" וכו' וכו'.
והאמת, ש'ונתתי משכני - והתהלכתי בתוכם' זה דרגת בלי סוף!

לאחר תקופה נודע לי שאני יכול לקבל 'אבטלה' - אייני נכנס לשאלה ההלכתית, האברך הנ"ל שאל ת"ח מובהק וכן הוא הורה לו והלכתי לבקש 'אבטלה'.
הכלל הוא שה'ביטוח לאומי' משלם אבטלה במשך תקופה עד למציאת עבודה חדשה, ובכל מקרה, מקסימום עד כ-100 ימים בערך.
טוב, לקבל משכורת מהמדינה ל-100 ימים זה גם טוב, ובפרט שלא צריך לעשות כלום חוץ מללכת ללשכת התעסוקה פעם בשבוע, לשמוע שאין להם עבודה, ולחזור לכולל.
ממש לקראת סוף התקופה של ה'אבטלה' - פרצה מגיפת ה'קורונה', והמוני אזרחים הוצאו לחל"ת, והמדינה הודיעה שכיון שאין סיכוי למצוא עבודה בתקופה כזו, לכן כל מי שקיבל אבטלה ימשיך לקבל עד הודעה חדשה.
כן המשיך למעלה משנה קיבל האברך כל חודש כ-5000

בה אני רחוק

מעשה מזהק באמונה ובטחון

הכל בהשגחה מדוקדקת

סיפר לי אברך יקר: עבדתי כר"מ בישיבה פלונית, והוחלט לסיים את העסקתי. ההרגשה הייתה בלתי נעימה, כאילו אני לא טוב, ובעיקר - פרנסה מה תהיה עליה?
אבל הקב"ה מנהל את העולם בדרכים שלו, ומה שאנחנו הקטנים חושבים שזה לא טוב - הקב"ה היחיד שזן ומפרנס הוא מחליט מה טוב ומה לא טוב, ומהיכן תגיע פרנסה. פוסרתי מהישיבה בסוף השנה - וקיבלתי שטעלע אחרת, אבל ב'שחור' (בלי תלוש משכורת).

לעברנו נגד לבנו
דעתו קרית בעבודת הרב - תפילה
מהות התפילה - מה ה' רוצה ממני???

לפני כחצי שנה בליל שבת קודש דיבר הר"ה ר' דב קוק שליט"א בענייני אמונה ותפילה, ולפתע סיפר, כי לפני כארבעים שנה כשהיה בחור צעיר, כאשר היה פעם אחת בקדש פנימה אצל הסטייפלר זצוק"ל, כשיצא משם היה שרוי בהארה גדולה, והתפלל אז מעריב ב'לדרמן' כשלוש שעות. כאשר סיים את התפלה, עמד אחריו דודו חבר מועצת גדה"ת וראש ישיבת "מאור התלמוד" הגרא"י הכהן קוק שליט"א, וכך אמר לו, "עד עכשיו לא התפללת, אלא הבעת משאלות בלבד", וחזר ר' דב קוק שליט"א מספר רב של פעמים על הנוסח "לא התפללת, אלא הבעת משאלות בלבד".
המשיך מו"ר הרב שליט"א ואמר, אז לא הבנתי מה הוא אומר לי, הרי התפללתי, השקעתי, אבל כבר אמרו חז"ל, "אין אדם עומד על דעת רבו עד ארבעים שנה"... לאחר עשרים שנה הבנתי, שהתפלה היא - לא מה אני רוצה מה', אלא מה ה' רוצה ממני. ולאחר ארבעים שנה הבנתי, שזה כל המשא ומתן בחיים שלי.
בשבוע שעבר התקיימה בטבריה סעודת היארציית לרבנית בילא רחל קוק ע"ה, וסיפרו התלמידים להגרא"י קוק שליט"א את דברי אחיינו מו"ר הרב שליט"א באותה השבת (לפני כחצי שנה), ושאלו אם זוכר שאמר את זה לרב שליט"א. ענה הגרא"י, ר' דב זוכר את זה, בגלל זה הוא רב' דב... אם הייתי זוכר את זה, גם אני הייתי ר' דב...
והוסיף הגרא"י ואמר, שזה מה שאמר שלמה המלך (משלי כח, ט) "מטיח אנון משמוע תורה גם תפלתו תועבה", משום שעסק התורה הוא גילוי רצון ה' בעולם, מה ה' רוצה ממני, ועל כן מי שמסיר אוזנו מן התורה, גם תפלתו תועבה, מפני שבתפלתו הוא מתעסק רק בחלק "מה אני רוצה מה'", ולא "מה ה' רוצה ממני..." (מתוך העלון הנפלא 'שפתי כהן', מתורגמו של הגרא"י קוק שליט"א).

וקרשתו מכל הזמנים
בענייני 'שבת מלכא קדישא'

מה ההכרז בין יראת שמים ליראת חטא? חיזוק עצום כמעלת לימוד הלכות שבת ממרן הגר"ה זיע"א
הדברים שלהלן מתאימים הן לפרשת השבוע פרשת "בחוקותי" והן כהכנה דרבה לקבלת התורה מחדש בעוד כשבועיים - בו נקשיב ונקבל על עצמינו "זכור את יום השבת לקדשו".
דברי כיבושין חריפים ביותר על זהירות מחילול שבת - וכל חטא, כתב מרן הגר"ה קניבסקי זצוק"ל בספרו 'ארחות יושר' (ערך "יראת חטא").
בראשית דבריו מקשה מרן הגר"ה זיע"א - מה הכוונה יראת חטא? מה יש לפחד מהחטא? צריך לפחד ממי שציווה על החטא, וזה נקרא יראת שמים, לא יראת חטא?
בהמשך דבריו שם מביא מרן הגר"ה בבקיאות המבהילה את כל דברי חז"ל כמעלת יראת חטא. [נצטט מעט מלשון קודשו: מצינו שחז"ל הפליגו מאד בענין של יראת חטא וכשרצו לשבח אחד מהגדולים השבח הגדול ביותר עליו הוא יראת חטא וכמ"ש בגמ' (שבת ל"א): "אמינא לך אגא דגבר דחיל חטאין הוא ואמרת לי את בר אוריין הוא", פירש"י הרי מיעטת בשבחו. ובפ"ב דאבות מצינו שריב"ז שיבח את תלמידו ר"ש בן נתנאל ירא חטא, אמרו שריב"ז מינה את ר"ג בנו נשיא דנהי דאינו ממלא מקום אבותיו בחכמה אבל ביראת חטא ממלא מקום אבותיו... ומאד הפליגו חז"ל שתורה בלי יראת חטא אינו כלום כמ"ש בפ"ג דאבות כל שיראת חטא קודמת לחכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטא אין חכמתו מתקיימת...].
מסביר מרן הגר"ה זצוק"ל: אמנם הענין בזה הוא כי כבר כתבו בסה"ק כי העבירה והעונש אינן דברים נפרדים אלא העברות שהקב"ה הזהיר עליהן ברא בטבען שהן כמו סם המות לגוף ולנפש והם משחיתים והורסים ושוּרפין את הגוף ואת הנפש וזהו הענין שאפ"י שוגג צריך כפרה כי העברה אש היא עד אבדון תאכל וכאילו אכל סם המות וחסד ה' הוא שע"י הקרבן נמחק העבירה ומצינו בפוסקים שאף באונס העברה מטמטמת לבו (א"כ ה' מחויב לעשות כן מצד פקו"נ שאז זכות המצוה תגן עליו שלא יזיק לו) כי כך ברא הקב"ה בטבע שהעברה היא אש שורפת כמו נחש ועקרב וכמ"ש "אמו"ר אלוה"ה בחיי עולם (ח"ב פ"ה) שחילול שבת הוא כמו מחלת סרטן רח"ל ואם א' יודע שאם יעשה דבר פלוני או יאכל מאכל פלוני יש חשש שיקבל מחלת סרטן רח"ל בודאי יברח מזה בכל כחו וימריא מאד שמא יכשל ואם ח"ו נכשל בודאי פחדו ויראתו גדול מאד.
וזהו ענין יראת חטא שזה מראה שיש לו אמונה חרושית ושמרגיש שטעבירה הוא אש שורפת (וכמו שמספרים על הגרא"י זצ"ל שבילדותו נגע בשבת בלי כונה במוקצה ונתעלף) וכל מה שיראת חטאו גדולה יותר זה מראה שאמונתו גדולה יותר ויראת שמים שלו גדולה יותר וזה כל האדם, ומי שאין מתיירא מעבירה זה מראה שאין האמונה שלו שלימה וממילא אין תורתו יכולה להצליח והוא רחוק מהקב"ה וכל מה שאדם קרוב יותר להקב"ה גם הקב"ה קרוב אליו כמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו. והנה כל מה שהאדם מתרחק ומתיירא מעבירה כנגד זה שומרים אותו מן השמים שלא יכשל וכמדת זהירותו ופחדו - כנגד זה ישמרוהו כמו שנודע לנו מעשים מכל גדולי ישראל בכל דור ודור עד דורנו זה (וכמ"ש בחולין ו.) ומי שיראתו חלושה כך שמירתו מן השמים עליו בדרך זה ובודאי עלול להכשל בכל מיני איסורים רח"ל כי במדה שאדם מודד בה מודדין לו ואם הוא מלוז בדבר ואין מפתח ואין חשוב אצלו כ"כ למה ישמרוהו מן השמים והוא נעזב לכל מקרים וכיון שעלול להכשל בכל מיני עברות רח"ל פשיטא שאין חכמתו מתקיימת ואין לו סיעתא דשמיא וכל מה שיראת חטאו גדולה גם הסיעתא דשמיא שלו גדולה בכל הדברים ולכן הפליגו חז"ל כ"כ בענין יראת חטא וכו"ל. עכ"ל קודשן של מרן הגר"ה זיע"א, ומה יש להוסיף על דברי מרן הגר"ה הובערים כגחלי אש.
ועצה טובה להראות כלפי שמיא שנוהר, לקבוע עת קבועה ללימוד הלכות שבת בזמן הסעודה עם כל בני המשפחה, ואז גם ידע את ההלכות וינצל מהעבירה שהיא כמו סרטן רח"ל, וגם משמים יראו את רצונו שלא להיכשל וישמרו עליו - כמו שכתב מרן הגר"ה זיע"א.